

Mogućnosti financiranja projekata sredstvima iz Kohezijskog fonda Europske unije u financijskom razdoblju 2021. - 2027.

Benčić, Željka

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **The University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić / Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:129:192990>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of the University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić - The aim of Digital Repository is to collect and publish diploma works, dissertations, scientific and professional publications](#)

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

ŽELJKA BENČIĆ

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PROJEKATA SREDSTVIMA
IZ KOHEZIJSKOG FONDA EUROPSKE UNIJE U
FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2021. – 2027.

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

Zaprešić, 2022. godine

VELEUČILIŠTE
s pravom javnosti
BALTAZAR ZAPREŠIĆ
Zaprešić

Preddiplomski stručni studij
Poslovanje i upravljanje

Usmjerenje Menadžment uredskog poslovanja

PREDDIPLOMSKI ZAVRŠNI RAD

MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PROJEKATA SREDSTVIMA
IZ KOHEZIJSKOG FONDA EUROPSKE UNIJE U
FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2021. – 2027.

Mentor:
Karlo Jurač, struč. spec. oec., pred.

Naziv kolegija:
DINAMIKA PROJEKATNIH PROCESA

Studentica:
Željka Benčić

JMBAG studenta:
0234061070

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE	4
2.1. RAZVOJ KOHEZIJSKE POLITIKE EUROPSKE UNIJE, BITNA OBILJEŽJA I CILJEVI.....	5
2.2. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2007.-2013.....	6
2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.- 2020.....	6
2.4. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.-2020. U REPUBLICI HRVATSKOJ	9
2.5. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.....	11
3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.	13
3.1. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ	14
3.2. EUROPSKI SOCIJALNI FOND PLUS	16
3.3. FOND ZA PRAVEDNU TRANZICIJU.....	17
4. KOHEZIJSKI FOND	18
4.1. KOHEZIJSKI FOND U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.-2020.	19
4.1.1. KOHEZIJSKI FOND U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.-2020. U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	20
4.1.2. UTJECAJ KRIZE UZROKOVANE KORONAVIRUSOM NA FINACIJSKA SREDSTVA IZ KOHEZIJSKOG FONDA U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.– 2020.....	21
4.2. KOHEZIJSKI FOND U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.	22
4.3. PROGRAMIRANJE KAO PREDUVJET FINANCIRANJU PROJEKATA IZ EUROPSKIH STRUKTURNIH I INVESTICIJSKIH FONDOVA.....	24
4.4. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PROJEKATA IZ KOHEZIJSKOG FONDA U OKVIRU OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.- 2027.....	28

4.4.1. PROMICANJE PRISTUPA VODI I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA VODAMA	30
4.4.2. PROMICANJE PRELASKA NA KRUŽNO I RESORNO UČINKOVITO GOSPODARSTVO	33
4.4.3. PROMICANJE ODRŽIVE MULTIMODALNE GRADSKE MOBILNOSTI KAO DIJELA PRELASKA NA GOSPODARSTVO S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA UGLJIKA.....	35
4.4.4. RAZVOJ PAMETNE, SIGURNE, ODRŽIVE, INTERMODALNE MREŽE TEN-T OTPORNE NE KLIMATSKE PROMJENE	36
4.4.5. PROVEDBA OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027.....	37
5. ZAKLJUČAK	39
6. IZJAVA.....	40
7. POPIS LITERATURE	41
7.1. KNJIGE	41
7.2. INTERNETSKI IZVORI.....	41
8.POPIS SLIKA I TABLICA.....	45
8.1. POPIS SLIKA.....	45
8.2. POPIS TABLICA	45

SAŽETAK

Cilj ovog završnog rada je opisati mogućnosti financiranja projekata iz Kohezijskog fonda u financijskom razdoblju 2021. - 2027. U svrhu razrade teme kreće se od same kohezijske politike Europske unije općenito, kohezijske politike kroz prošla financijska razdoblja, Europskih strukturnih i investicijskih fondova i njihova važnost u provođenju politika Europske unije. Nadalje, kao preduvjet financiranju projekata opisuje se programiranje, odnosno izrada programskih dokumenata na razini države a zatim se prelazi na Operativni program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. čiji se specifični ciljevi politika Europske unije financiraju iz ESI fondova. Specifični ciljevi posebno su obrađeni, a odnose se na mogućnosti financiranja iz Kohezijskog fonda. Ciljevi Zelenije i Povezanije Europe, odnose se na zeleniju, ekološki prihvatljiviju, klimatski neutralnu i prometno povezaniju Europu. Kroz „Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027.“ mogu se financirati četiri specifična cilja iz Kohezijskog fonda. Financiranje projekata iz Kohezijskog fonda u ovom financijskom razdoblju podrazumijeva promicanje pristupa vodi i upravljanju vodama, promicanje prelaska na kružno i resorno učinkovito gospodarstvo, promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom emisijom ugljika i razvoj prometne, sigurne, održive, intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene.

Ključne riječi: kohezijska politika, ESI fondovi, Kohezijski fond, konkurentnost i kohezija

ABSTRACT

The objective of this final paper is to describe the possibilities of financing projects through the Cohesion Fund in the financial period 2021-2027. For the purpose of the topic's elaboration, it starts from the European Union's general cohesion policy itself, cohesion policy through past financial periods, European Structural and Investment Funds and their importance in the implementation of EU policies. Furthermore, development is described as a precondition for project financing, i.e. drafting development documents at the state level and then moving to the Operational Programme Competitiveness and Cohesion 2021-2027 whose specific objectives of EU policies are financed through the ESI Funds. Specific objectives relating to the possibility of financing from the Cohesion Fund have been elaborated in particular. The objectives of a greener and more connected Europe, which relate to a greener, environmentally friendly, climate-neutral and mentally connected Europe through the Operational Programme Competitiveness and Cohesion 2021-2027, can be financed through four specific objectives of the Cohesion Fund. Funding opportunities for Cohesion Fund projects in the current financial period relate to promoting access to water and water management, promoting the transition to a circular and sectorial efficient economy, promoting sustainable multimodal urban mobility as part of the transition to a zero carbon economy and developing a transport, secure, sustainable, climate resilient intermodal TEN-T network.

Key words: Cohesion Policy, ESI Funds, Cohesion Fund, Competitiveness and Cohesion

1. UVOD

Europsku uniju trenutno čini 27 država članica koje se međusobno razlikuju. Osim međusobnih razlika postoje i velike razlike unutar država u njihovim regijama. Regionalnom odnosno kohezijskom politikom EU nastoji se postići skladan razvoj s ciljem podjednake razvijenosti. Usmjeravanjem financijskih sredstava u regije koje su slabije razvijene smanjuje se razlike između regija. Unatrag dvadeset godina, povećanjem broja članica EU, kohezijska politika raspolaze gotovo trećinom proračuna Europske unije kroz ESI fondove. Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF) i Kohezijski fond koriste članice EU s BDP-om nižim od 90% prosjeka svih članica EU. Trenutno, BDP niži od 90% na razini EU ima petnaest članica u čijem se društvu nalazi i Republika Hrvatska. Kako se programi kohezijske politike provode u Republici Hrvatskoj, u ovom završnom radu prikazuju se mogućnosti financiranja projekata sredstvima iz Kohezijskog fonda na početku novog financijskog razdoblja 2021.-2027. kojim je predviđeno 392 milijuna eura za već spomenute članice Europske unije u području zaštite okoliša i prometne infrastrukture. Drugo poglavlje prikazuje važnost kohezijske politike, od razvoja, bitnih obilježja, svrhe i ciljeva te prethodna financijska razdoblja: 2007.-2013. i 2014.-2020. U sljedećem poglavlju prikazani su europski strukturni i investicijski fondovi čija je namjena financiranje kohezijske politike. U četvrtom poglavlju naglasak je na mogućnosti financiranja projekata sredstvima iz Kohezijskog fonda. Za razliku od ostalih fondova kojima se financiraju projekti na regionalnoj razini, iz Kohezijskog fonda financiraju se programi i projekti na državnoj razini uz sudjelovanje poslovnog – privatnog sektora u provedbi projekata putem javne nabave. Provedba projekata iz Kohezijskog fonda regulirana je kroz Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027. prema tematskim područjima te mogućnostima financiranja projekata prema zajedničkim nacionalnim pravilima zajedno sa sustavom upravljanja i kontrole provedbe Programa. Nakon petog poglavlja kojim se zaključuje završni rad, u šestom poglavlju nalazi se popis korištene literature, popis tablica i popis slika.

2. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE

„Kohezijska politika strategija je Europske unije za promicanje i podupiranje ‘ukupnog skladnog razvoja’ njezinih država članica i regija“ („Europska komisija“, n.d.)¹. Prema „Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (čl. 174.)“ („Europska unija“, 2016.)²: „Kohezijska politika EU-a ima za cilj učvrstiti gospodarsku i socijalnu koheziju smanjenjem nejednakosti u razini razvoja između regija. Politika je usmjerena na ključna područja koja će EU-u pomoći da se suoči s izazovima 21. stoljeća i ostane globalno konkurentan.“ („Europska komisija, 2016.)³

Prema podacima dostupnima na web stranici Europske komisije, Kohezijska politika se provodi kroz ESI fondove: „Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) kroz koji se ulaže u društveni i gospodarski razvoj svih regija i gradova EU, Kohezijski fond (CF) kojim se ulaže u okoliš i promet u slabije razvijenim zemljama EU i Europski socijalni fond Plus (ESF+) za potporu radnim mjestima i stvaranje pravednog i socijalnog društva u zemljama EU“. („Europska komisija“, n.d.)⁴ Uz tri glavna fonda, kohezijskoj politici na raspolaganju su još po dva fonda, ovisno o financijskom razdoblju provedbe, odnosno ciljevima Kohezijske politike u programskom razdoblju.

U trenutnom financijskom razdoblju 2021.-2027. kao i u prethodnom 2014.-2020. kohezijska politika koristi financijske instrumente koji iznose 30% proračuna Europske unije kojima zajedno upravljaju: „Europska komisija, države članice i dionici na regionalnoj i lokalnoj razini.“ („Europska komisija“, n.d.)⁵

Države članice temeljem Sporazuma o partnerstvu utvrđuju nacionalnu strategiju za korištenje financijskih sredstava iz EU fondova s detaljnim opisom koherentne i sveobuhvatne strategije koja ispunjava zajedničke europske ciljeve prenesene u nacionalni kontekst. Za upravljanje i provedbu programa kohezijske politike odgovorno je upravljačko tijelo države.

¹ Europska komisija, (n.d.), *Pojmovnik, Kohezijska politika*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/c/cohesion-policy (05.07.2022.)

² Europska unija, (2016.) Eur-lex, *Ugovor o funkcioniranju Europske unije, čl.174*, preuzeto s https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0011.01/DOC_3&format=PDF (05.07.2022.)

³ Europska komisija, (n.d.), *Pojmovnik, Kohezijska politika*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/c/cohesion-policy (05.07.2022.)

⁴ Europska komisija, (n.d.), *Europski strukturni i investicijski fondovi*, preuzeto s https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_hr

⁵ Europska komisija, (n.d.), *Pojmovnik, Kohezijska politika*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/c/cohesion-policy (05.07.2022.)

2.1. RAZVOJ KOHEZIJSKE POLITIKE EUROPSKE UNIJE, BITNA OBILJEŽJA I CILJEVI

Kohezijska odnosno regionalna politika svoje temelje ima već u osnivačkom Ugovoru Europske ekonomske zajednice, potpisanim u Rimu 1957.godine. Države potpisnice Rimskog ugovora uz izgradnju jedinstvenog tržišta definirale su Ugovorom međusobno ujednačavanje gospodarstva kao i ujednačen rast gospodarstva. 1958. godine osnovana su dva fonda: Europski socijalni fond i Europski poljoprivredni i garancijski fond pomoću kojih se financijskim sredstvima nastojalo smanjiti razlike u razvijenosti državama članicama EEZ-a. Razlike su i dalje bile velike u razvoju regija unutar članica. Europska komisija o fondu: „EFRR je osnovan 1975.godine.“ („Europska komisija“, n.d.)⁶. „Jedinstvenim europskim aktom, dostupnim na Internet stranici Europskog parlamenta, 1986. godine“ („Europski parlament“, n.d.)⁷ definirane su dvije skupine ciljeva: ciljevi ujednačavanja tržišta i europsko političko zajedništvo čime je kohezijska odnosno regionalna politika dobila novu dimenziju uvođenjem načela programiranja, dodatnosti kao i uključivanja regija država članica u programiranje u odnosu na dotadašnje financiranje iz strukturnih fondova po procjenama vlada zemalja članica. Maastrichtskim ugovorom, 1993. godine uvode se novosti poput Kohezijskog fonda, Odbor regija te primjena načela supsidijarnosti. Godinu dana kasnije udvostručuju se sredstva namijenjena financiranju projekata Kohezijske politike te iznose oko 30% proračuna Europske unije. Lisabonskom strategijom 2000. godine prioriteti EU uključuju rast, stvaranje radnih mjesta i inovacije te se i Kohezijska politika prilagođava tim promjenama. 2004. godine, proširenjem Unije za deset članica i porast stanovništva, obzirom da je ukupni BDP na razini EU narastao za samo 5%, novim članicama stavljeno je na raspolaganje 22 milijarde eura kroz prepristupne fondove. Za dotadašnje članice, njih 15 proračun je iznosio 213 milijardi eura.

Prema Ugovoru o funkcioniranju Europske unije: „Kohezijska politika usmjerena je teritorijalno i solidarno na manje razvijene europske zemlje i regije sa snažnim utjecajem na provođenje političkih ciljeva i prioriteta EU definiranih kroz Ugovor o funkcioniranju Europske

⁶Europska komisija, (n.d.), Pojmovnik, Europski fond za regionalni razvoj, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/e/european-regional-development-fund (05.07.2022.)

⁷Europski parlament, (n.d.) Jedinstveni europski akt, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/hr/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/single-european-act> (05.07.2022.)

unije i pripadajuće Uredbe EU a provodi se kroz razdoblje od sedam godina.“ („Europska unija“ 2016).⁸

„Cilj gospodarske i socijalne kohezije – prema definiciji u Jedinostvenom europskom aktu iz 1986. – jest smanjenje razlika među regijama i zaostalosti zapostavljenih regija“. („Europska komisija“ n.d.) Kolodziejski, u informativnom članku EU navodi: „Najnoviji ugovor EU-a, Ugovor iz Lisabona, koheziji dodaje još jedan aspekt koji se odnosi na: „gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju“. („Europski parlament, Kołodziejski“, 2022.)⁹

2.2. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2007.-2013.

Unatoč gospodarskoj i financijskoj krizi, pristupanjem 10 novih članica u prethodnom programskom razdoblju, u ovom razdoblju a prema podacima Europske komisije ostvaren je značajan napredak u rastu i razvoju. Pojednostavljena su pravila i struktura kohezijske politike s naglaskom na transparentnost, komunikaciju i radna mjesta, sukladno novim potrebama. 25% ukupnih sredstava za kohezijsku politiku odnosilo se na istraživanja i inovacije. Udjelom od 30 % financirani su infrastrukturni projekti, projekti za zaštitu okoliša i mjera vezanih uz klimatske promjene. Ukupni proračun iznosio je 347 milijardi EUR-a. U prometnu infrastrukturu uloženo je 65,4 milijardi eura dok je za ekološku infrastrukturu izdvojeno 27,4 milijarde EUR-a, za kulturu i turizam 12,2 milijarde EUR-a te za razvoj i socijalnu infrastrukturu 28,8 milijardi EUR-a.

Utjecaj gospodarske i financijske krize unatoč razvoju donijelo je potrebu za prilagodbom kohezijske politike u sljedećem financijskom razdoblju.

2.3. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.-2020.

⁸ Europska unija, (2016.), Eur-lex, *Ugovora o funkcioniranju Europske unije*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex:12016ME/TXT> (05.07.2022.)

⁹ Europski parlament, Kołodziejski M.,(2022.), *Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/93/ekonomska-socijalna-i-teritorijalna-kohezija> (05.07.2022.)

„U proračunskom razdoblju 2014. - 2020. koordinacija i koherentnost između kohezijske politike i ostalih politika EU-a koje doprinose regionalnom razvoju, a to su ruralni razvoj, pomorstvo i ribarstvo, ojačana je utvrđivanjem zajedničkih odredbi za EFRR, ESF, Kohezijski fond, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR). Svih tih pet fondova zajedno čini Europske strukturne i investicijske (ESI) fondove.“ („Europska komisija“, n.d.)¹⁰

U ovom financijskom razdoblju uvode se pojednostavljena zajednička pravila za svih pet fondova iz kojih se financirala kohezijska politika a ciljevi su usklađeni sa Strategijom Europa 2020. u kojoj se ishodi i rezultati mjere ciljevima ostvarenja u 2020. godini kroz: „pametan, održiv i uključiv rast“ ističe Vlada Republike Hrvatske u Brošuri Europa 2020.¹¹ U Brošuri Europa 2020 ističe se da ti „ ciljevi pridonose većoj usmjerenosti na rezultate uz konkretne preduvjete u financiranju. U skladu s navedenom Strategijom, kohezijska politika ima 11 ciljeva, koji iz ESI fondova raspoložu sredstvima u iznosu od 351,8 milijardi eura ili 32,5% proračuna EU.“ („Vlada RH“, 2014.)¹²

Uz zajednička pravila za svih pet fondova, novost u ovom financijskom razdoblju su Partnerski sporazumi. Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja definira Partnerski sporazum: „ Partnerski sporazum (eng. Partnership Agreement - PA) jest krovni plansko-programski dokument kojim neka država članica EU planira ulaganja iz europskih fondova za sedmogodišnje razdoblje 2014. - 2020. godine. Ti sporazumi iscrtavaju strateške ciljeve i investicijske prioritete svake članice EU koji se moraju naslanjati na ciljeve strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast te moraju biti u skladu s nacionalnim prioritetima.“ („Hrvatska gospodarska komora“, 2014.)¹³

¹⁰ Europska komisija (n.d.), *Što je kohezijska politika?*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/faq/#1 (05.07.2022.)

¹¹ Vlada Republike Hrvatske (2014.) *Brošura Europa 2020.*, preuzeto s [https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije//Bro%20C5%A1ura%20Europa%202020%20\(EK%202014\).pdf](https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije//Bro%20C5%A1ura%20Europa%202020%20(EK%202014).pdf)

¹² Isto

¹³ Hrvatska gospodarska komora (2014.), *Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja*, preuzeto s <https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf>

Slika 1 Ciljevi Kohezijske politike 2014.-2020.

Izvor: https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/how/priorities/2014-2020/ (05.07.2022.)

Europska komisija predstavlja Kohezijsku politiku na sljedeći način: „Kroz svojih 11 tematskih ciljeva kohezijska politika pomaže u postizanju ciljeva strategije Europa 2020., razvojne strategije EU-a, radi ostvarivanja pametnog, održivog i inkluzivnog rasta. Sredstva kohezijske politike bit će osnovni investicijski alat za mjere poticanja zapošljavanja, inovacija,

obrazovanja, uključenosti i prijelaza na gospodarstvo s malim udjelom ugljika.“ („Europska komisija“ n.d.)¹⁴

„I Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Europski socijalni fond (ESF) podržavaju niz osnovnih prioriteta unutar tematskih ciljeva te za njih odvajaju određeni dio sredstava. Manje razvijene regije na te ciljeve moraju usmjeriti najmanje 50% sredstava dobivenih iz EFRR-a i 60% sredstava dobivenih iz ESF-a. Te brojke iznose 60% i 70% za tranzicijske regije i 80% za razvijenije regije.“ („Europska komisija“ n.d.)¹⁵

Nadalje, EK navodi: „Kako bi se dostupnim sredstvima ostvario što veći učinak, u programskom je razdoblju 2014. – 2020. povećan fokus na rezultate te je prije usmjeravanja sredstava potrebno zadovoljiti određene uvjete. Ti takozvani uvjeti ex ante osiguravaju postojanje određenih preduvjeta da bi sredstva kohezijske politike imala pravi učinak u regiji.“ („Europski parlament“, n.d.)¹⁶

2.4. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2014.-2020. U REPUBLICI HRVATSKOJ

Kao punopravna članica EU od 2013. godine te sa BDP-om manjim od 90% europskog prosjeka, Republika Hrvatska za financijsko razdoblje 2014.-2020. imala je na raspolaganju 10,676 milijardi EUR-a kroz tri fonda: ERDF 4.3 milijarde eura, ESF 1.51 milijardi eura i Kohezijski fond 2,55 milijardi eura.

Prema podacima kojima raspolaže Hrvatska gospodarska komora: „Na razini Republike Hrvatske, strateški okvir za korištenje ESI fondova određen je Sporazumom o partnerstvu, operativnim programima, Zajedničkim nacionalnim pravilima i Zakonom o uspostavi institucionalnog okvira za korištenje ESI fondovima u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2014.-2020. te uredbama koje propisuju nadležnost pojedinih tijela za svaki ESI instrument.“ („Hrvatska gospodarska komora“, 2014.)¹⁷

¹⁴ Europska komisija (n.d.), *Kako kohezijska politika pridonosi ostvarenju ciljeva rasta i otvaranja radnih mjesta EU-a?*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/faq/ (05.07.2022.)

¹⁵ Isto

¹⁶ Isto

¹⁷ Hrvatska gospodarska komora (2014.), *Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja*, preuzeto s <https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf> (05.07.2022.)

Republika Hrvatska u navedenom financijskom razdoblju, kroz OPKK iz ESI fondova alocirala je 6.862.753.895 eura.

OP Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.	
Raspodjela sredstava EU-a po prioritetnim osima	
Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	689.353.884
Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	226.367.742
Poslovna konkurentnost	1.293.791.680
Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	530.059.584
Klimatske promjene i upravljanje rizicima	209.131.628
Zaštita okoliša i održivost resursa	1.566.578.221
Povezanost i mobilnost	1.280.375.841
Socijalno uključivanje i zdravlje	383.569.249
Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	304.914.791
Tehnička pomoć	236.112.612
Sanacija šteta od potresa	111.000.000
Jačanje oporavka od krize u kontekstu pandemije COVID-19 i priprema za zeleni, digitalni i otporni oporavak gospodarstva	31.498.663
Ukupno	6.862.753.895

Slika 2 Alokacija sredstava OPKK 2014. -2020.

Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/op-konkurentnost-i-kohezija/> (06.07.2022.)

2.5. KOHEZIJSKA POLITIKA EUROPSKE UNIJE U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.

U razdoblju 2021. – 2027. kohezijska politika EU-a postavila je kraći, moderniji izbor od 5 političkih ciljeva koji podržavaju rast za razdoblje 2021. – 2027.

EK na svojoj internetskoj stranici ističe sljedećih pet ciljeva:

1. „konkurentniju i pametniju Europu
2. zeleniji, niskouglični prijelaz prema neto nultom gospodarstvu ugljika
3. povezanija Europa povećanjem mobilnosti
4. društvenija i inkluzivnija Europa
5. Europa bliža građanima poticanjem održivog i integriranog razvoja svih vrsta teritorija“ („Europska komisija“, 2020.)¹⁸

Nadalje, EK uz ciljeve, navodi i prioritete ovog financijskog razdoblja:

- „Europski fond za regionalni razvoj poduprijet će ulaganja u svih 5 ciljeva politike, ali 1 i 2 su glavni prioriteti
- Glavni prioritet Europskog socijalnog fonda + je 4
- Kohezijski fond podupire ciljeve politike 2 i 3
- Fond za pravednu tranziciju pruža potporu prema namjenskim specifičnim ciljevima ([čl. 8 JTF uredbe](#))
- Programi Interrega imaju na raspolaganju 2 dodatna cilja politike ([čl. 14, Uredba Interrega](#)): “Bolje upravljanje suradnjom” i “Sigurna i sigurnija Europa” („Europska komisija“, n.d.)¹⁹

Za provedbu kohezijske politike u sljedećih sedam godina planirano je 392 milijarde EUR-a.

Kratko obrazloženje objavila je Europska komisija 01.12.2021. godine: „Proračun EU-a u iznosu od 392 milijarde EUR za kohezijsku politiku tijekom sljedećih sedam godina predstavlja ulaganje u nacionalne i regionalne programe, uključujući one za poticanje rasta, otvaranje radnih mjesta, socijalnu integraciju i bolju suradnju. Iz proračuna u iznosu od 392 milijarde

¹⁸ Europska komisija (2020.), *Nova kohezijska politika EU-a (2021. – 2027.)*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/videos/new-eu-cohesion-policy-2021-2027 (06.07.2022.)

¹⁹ Isto

EUR Instrumentu za povezivanje Europe prenijet će se iznos od 11,3 milijarde EUR, a 2,5 milijardi EUR upotrijebit će se za financijske instrumente i tehničku pomoć za potporu programima.“ („Europska komisija“, 2021.)²⁰

U obrazloženju, između ostalog, navodi se: „Izravno financiranje nacionalnih i regionalnih projekata za radna mjesta i rast iznosi dodatnih 369 milijardi EUR. Ta financijska sredstva raspodijeljena su među Europskim fondom za regionalni razvoj (EFRR), Europskim socijalnim fondom + (ESF+), Kohezijskim fondom i Fondom za pravednu tranziciju. Financiranje u sklopu fondova EFRR i ESF+ osigurava se ovisno o tome je li 240 imenovanih regija EU-a kategorizirano kao manje razvijene, u tranziciji ili razvijenije prema sustavu NUTS 2.“ („Europska komisija“, 2021.)²¹

Politika se provodi kroz nacionalna i regionalna tijela u partnerstvu sa Europskom komisijom. Kako je i navedeno, kohezijska politika ciljeve Europske unije provodi kroz fondove Europske unije te su detaljnije opisani u sljedećem poglavlju, osim Kohezijskog fonda, koji je tema ovog završnog rada u zasebnom poglavlju.

²⁰ Europska komisija (2021.), *Kohezijska politika 2021. -2027. - Sažetak proračuna*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2021/12/12-01-2021-cohesion-policy-2021-2027-budget-in-brief

²¹ Isto

3. EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI U FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2021.-2027.

Kohezijska ili regionalna politika glavna je investicijska politika EU-a čija je svrha otvaranje radnih mjesta, poslovna konkurentnost, gospodarski rast, održivi razvoj i poboljšanje kvalitete života. „Utemeljena u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije (čl. 174.), kohezijska politika EU-a ima za cilj učvrstiti gospodarsku i socijalnu koheziju smanjenjem nejednakosti u razini razvoja između regija. Politika je usmjerena na ključna područja koja će EU-u pomoći da se suoči s izazovima 21. stoljeća i ostane globalno konkurentan.“ („EK“, n.d.)²² Kohezijska politika se provodi u razdoblju od sedam godina kroz ESI fondove ovisno o politikama i prioritetima Europske unije koji su definirani kroz strateške dokumente Unije.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije o ovom financijskom razdoblju navodi: „Europska sredstva dodjeljuju se u sklopu sedmogodišnjih financijskih razdoblja ili perspektiva te smo upravo na početku novog financijskog razdoblja 2021.-2027. Omotnica proračuna Europske unije najveća je do sada te iznosi 1 824,3 milijardi eura, a za Republiku Hrvatsku na raspolaganju je više od 25 milijardi eura u tekućim cijenama. („Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije“, n.d.)²³

U razdoblju 2021. – 2027. sredstva EU-a dodijeljena kohezijskoj politici iznose 392 milijarde eura. Uz nacionalno sufinanciranje bit će dostupno oko pola trilijuna eura za financiranje programa u regijama i zemljama EU.

Fondovi iz kojih se financira kohezijska politika:

Europski fond za regionalni razvoj (ERDF) za ulaganje na društvenoj razini i gospodarstvo svih članica, odnosno regija na području EU.

Kohezijski fond (CF) za ulaganje u područja zaštite okoliša i prometne infrastrukture u manje prosperitetnim zemljama EU.

Europski socijalni fond Plus (ESF+) , za potporu radnim mjestima i stvaranje pravednijeg društva i bolju socijalnu uključenost u zemljama EU-a.

²² Europska komisija (n.d.), *Kohezijska politika, pojmovnik*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/c/cohesion-policy (05.07.2022.)

²³ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije (n.d.), EU fondovi 2021.-2027., preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-2021-2027/4851> (05.07.2022.)

Fond za pravednu tranziciju (JTF) za potporu regijama koje imaju problema u tranziciji vezanoj uz klimatsku neutralnost.

Sredstva iz ERDF-a i ESF-a+ dodjeljuju se u tri kategorije regija: manje razvijene, razvijenije i regije u tranziciji. Neke države imaju mogućnost korištenja Kohezijskog fonda, dok najudaljenije i rijetko naseljene regije primaju namjenska sredstva. Sve članice mogu koristiti sredstva Fonda za pravednu tranziciju.

Kohezijska politika za razdoblje 2021. – 2027. godine, u zakonodavnom smislu, provodi se 01. srpnja 2021. godine. EK je 05. srpnja 2021. donijela odluke o raščlanjivanju proračunskih izdvajanja EU po zemljama i fondovima, sukladno ciljevima Europske unije.

3.1. EUROPSKI FOND ZA REGIONALNI RAZVOJ

Hrvatski portal „EU-PROJEKTI.INFO“²⁴, čija izrada je sufinancirana sredstvima iz Europskog fonda za regionalni razvoj, isti opisuje: „Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) nastavit će pomagati jačanju ekonomske i socijalne kohezije država članica Europske unije. Većina ulaganja bit će usmjerena na prva dva prioritetna područja (pametnija i zelenija Europa), a nakon uvođenja izmijenjene uredbe 2020. godine, kohezijska politika nastavit će promicanje otvaranja novih radnih mjesta u malim i srednjim poduzećima, pružanje podrške zdravstvenom sektoru, poboljšanje pripremljenosti povezane s neočekivanim hitnim slučajevima i u potpunosti razviti gospodarski potencijal sektora turizma i kulture.“ („Avelant d.o.o.“, „Institut za razvoj poduzetništva i EU projekte – IRPEU“ n.d.)²⁵

Prema podacima dostupnim sa portala EU – PROJEKTI.INFO: „Uključivanjem dodatnih 47,5 milijardi eura iz fonda EU sljedeće generacije, EU je dodijelila više od 370 milijardi eura svojim ekonomskim, socijalnim i teritorijalnim kohezijskim politikama za razdoblje 2021. – 2027. godine. Hrvatska kroz korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj ima na raspolaganju sufinanciranje od 50 do 75% ukupne vrijednosti projekta.“ („Avelant d.o.o.“, „IRPEU“ n.d.)²⁶

²⁴ Avelant d.o.o.“, „Institut za razvoj poduzetništva i EU projekte – IRPEU, EU-PROJEKTI.INFO, (n.d.)o nama, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/o-nama/> (10.07.2022.)

²⁵ Isto, Europski fond za regionalni razvoj, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-fond-za-regionalni-razvoj-2/> (10.07.2022.)

²⁶ Avelant d.o.o., IRPEU, (2022.), *Europski fond za regionalni razvoj*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-fond-za-regionalni-razvoj-2/> (10.07.2022.)

Nadalje se navodi: „Financijska alokacija za RH (2021. – 2027.): 5,54 milijarde eura“ („Avelant d.o.o.“, „IRPEU“ n.d.)²⁷

Europska komisija o kohezijskoj politici i ciljevima u razdoblju 2021.-2027., najavljuje da će kroz prioritetna ulaganja pomoću EFRR Europa i njezine regije biti:

- „Konkurentniji i pametniji, kroz inovacije i podršku malim i srednjim poduzećima, kao i digitalizaciju i digitalnu povezanost
- Zeleniji, niskougljični i otporniji
- Povezaniji povećanjem mobilnosti
- Društveniji, podržavajući učinkovito i uključivo zapošljavanje, obrazovanje, vještine, društvenu uključenost i jednak pristup zdravstvenoj skrbi, kao i jačanje uloge kulture i održivog turizma
- Bliže građanima, podupirući lokalno vođen razvoj i održivi urbani razvoj diljem EU-a“ („EK“, n.d.)²⁸

Na temelju svog prosperiteta, prema Europskoj komisiji: „sve regije i države članice usmjerit će potporu na konkurentniju i pametniju Europu (cilj politike – PO1), kao i na zeleniju, niskougljičnu tranziciju prema neto nultom ugljičnom gospodarstvu i otpornoj Europi (PO2) , kroz mehanizam poznat kao 'tematska koncentracija'.“ („EK“, n.d.)²⁹

Za ostvarenje ciljeva politika PO1 i PO2 razvijenije regije ili države usmjeriti će najmanje 85 % alokacija sredstava, prijelazne najmanje 40% a manje razvijene najmanje 25% svojih alokacija. Sve regije ili države za ostvarenje cilja PO2 usmjeriti će najmanje 30% alokacija.

Sve regije i države članice izdvojiti će najmanje 8 % alokacija u urbani razvoj koji će se isporučivati kroz različite alate putem partnerstva za lokalni razvoj.

Očekivanja su da će aktivnosti u okviru EFRR-a doprinijeti 30 % ukupne financijske omotnice za klimatske ciljeve.

„Uredbom (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu pravila koja se odnose na oba fonda te su

²⁷ Isto

²⁸ Europska komisija, (n.d.) Europski fond za regionalni razvoj, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/ (10.07.2022.)

²⁹ Isto

obuhvaćena u samo jednoj Uredbi sa jednostavnijim pravilima u odnosu na prošlo financijsko razdoblje.“ („EU“, 2021.)³⁰

3.2. EUROPSKI SOCIJALNI FOND PLUS

„ESF + glavni je financijski alat EU-a za jačanje socijalne dimenzije Unije. Rezultat je spajanja postojećeg Europskog socijalnog (ESF), Inicijative za zapošljavanje mladih (YEI), Fonda za europsku pomoć najugroženijima (FEAD), Programa zapošljavanja i socijalnih inovacija (EaSI) i zdravstvenog programa EU. Ovo je glavni korak prema usmjeravanju i pojednostavljenju postojećih pravila među fondovima i pomoći će povećanju sinergije između različitih komponenata Fonda kako bi se osigurao bolji učinak. Hrvatska koristi ovaj instrument kako bi kroz različite projekte kvalitetno implementirala nacionalne politike usmjerene na povećanje obrazovanja i zaposlenosti hrvatskih građana.“ („Avelant d.o.o.“, „IRPEU“ n.d.)³¹, objašnjava portal EU-PROJEKTI.INFO te navodi:

„Glavni cilj ESF-a + je doprinijeti socijalnijoj Europi i učiniti Europski stup socijalnih prava stvarnošću u primjeni. ESF+ doprinosi ekonomskoj i socijalnoj konvergenciji u cijeloj Europi.“ („Avelant d.o.o.“, „IRPEU“ n.d.)³²

Isti portal pojašnjava: „Financiranje iz ESF-a + također će doprinijeti provedbi smjernica za zapošljavanje kako su definirane u Europskom semestru koordinacije politika i ukupnom cilju pametnog, uključivog i održivog rasta nakon 2020. godine (UN-ovi ciljevi održivog razvoja), kao što je osiguravanje visoke razine ljudskog zdravlja. Inicijativa će pomoći poboljšati mogućnosti zapošljavanja, podići životni standard, olakšati mobilnost radne snage i povećati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju kako je utvrđeno Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (TFEU) i Poveljom EU o temeljnim pravima. Stopa sufinanciranja iznosi od 50 do 85% ukupne vrijednosti projekta.“ („Avelant d.o.o.“, „IRPEU“ n.d.)³³

³⁰ Europska unija, Eur-Lex (2021), *Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>

³¹ Avelant d.o.o.“, „Institut za razvoj poduzetništva i EU projekte – IRPEU, EU-PROJEKTI.INFO, (n.d.), *Europski socijalni fond plus*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-socijalni-fond-plus/> (17.07.2022.)

³² Isto

³³ Isto

3.3. FOND ZA PRAVEDNU TRANZICIJU

„Fond za pravednu tranziciju (JTF) novi je instrument Kohezijske politike 2021.-2027., kao prvi stup Mehanizma za pravednu tranziciju u kontekstu Europskog zelenog dogovora s ciljem postizanja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. godine.“ („EK“, n.d.)³⁴

„JTF podupire teritorije koji su najviše pogođeni prijelazom na klimatsku neutralnost kako bi se izbjeglo povećanje regionalnih nejednakosti, u skladu s ciljem kohezijske politike EU-a za smanjenje regionalnih razlika i rješavanje strukturnih promjena u EU-u.“ („EK“, n.d.)³⁵

„Komisija je uspostavila Platformu za pravednu tranziciju kako bi pomogla zemljama i regijama EU-a da oslobode potporu dostupnu putem Mehanizma za pravednu tranziciju.“ („EK“, n.d.)³⁶

Platforma za pravednu tranziciju (JTP) pruža jedinstvenu pristupnu točku za podršku i znanje o prijelazu Europe na održivo, klimatski neutralno gospodarstvo. („EK“, n.d.)³⁷

Platforma je ključni alat EU-a za pomoć državama članicama i regijama u otključavanju potpore dostupne kroz Mehanizam pravedne tranzicije, osiguravajući pravednu i „pravednu“ tranziciju koja ne zapostavlja nijednu osobu ili regiju. Na ovoj stranici pronaći ćete poveznice na relevantne informacije o radnim skupinama, događajima i relevantnim mogućnostima financiranja, uključujući putem Fonda za pravednu tranziciju. („EK“, n.d.)³⁸

³⁴ EK, (n.d.), *Fond za pravednu tranziciju*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/jtf/ (17.07.2022.)

³⁵ Isto

³⁶ Isto

³⁷ Isto

³⁸ EK, (n.d.), *Platforma za pravednu tranziciju*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/jtf/just-transition-platform/ (17.07.2022.)

4. KOHEZIJSKI FOND

Uredbom Vijeća Europske zajednice 1996. godine je osnovan Kohezijski fond u svrhu kohezije u gospodarstvu, socijalnoj razini te u području zaštite okoliša i transeuropske mrežne infrastrukture za članice s BDP-om manjim od 90 % prosjeka EU. Od početne četiri članice koje su zadovoljavale navedeni uvjet, proširenjem Europske unije na slabije razvijene države, broj članica koje financiraju projekte iz Kohezijskog fonda narastao je na 15.

„Kohezijski fond pruža potporu državama članicama s bruto nacionalnim dohotkom (BND) po glavi stanovnika ispod 90% prosjeka EU-27 za jačanje gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije EU-a.“ („EK“, 2015.)³⁹

„Za razdoblje 2021. – 2027. Kohezijski fond odnosi se na Bugarsku, Češku, Estoniju, Grčku, Hrvatsku, Cipar, Latviju, Litvu, Mađarsku, Maltu, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku i Sloveniju.“ („EK“, n.d.)⁴⁰

„Financijskim sredstvima iz kohezijskog fonda navedene članice Europske unije mogu financirati programe i projekte iz područja ulaganja u okoliš, uključujući ulaganja povezana s održivim razvojem i energijom ukoliko donose korist uza okoliš, ulaganja u području TEN-T mreža prometne i energetske infrastrukture i tehnička pomoć koja se odnosi na učinkovitost javne uprave.“⁴¹

TEN-T mreže su prekogranična prometna i energetska infrastruktura čiji je cilj stvaranje jedinstvenog europskog tržišta kroz slobodan protok roba, ljudi i usluga. Programi i projekti u sklopu TEN-T mreža služe za povezivanje nacionalnih prometnih infrastruktura sa transeuropskim mrežama i koridorima sa ciljem ravnomjernog razvoja svih članica Europske unije.

³⁹ EK, (2015.) *EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2020.*, Službeni tekstovi i komentari, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_hr.pdf (20.07.2022)

⁴⁰ EK, (n.d.), *Kohezijski fond*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/ (20.07.2022.)

⁴¹ Isto

4.1. KOHEZIJSKI FOND U FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2014. - 2020.

„Za razdoblje 2014. – 2020. Kohezijski fond odnosio se na Bugarsku, Hrvatsku, Cipar, Češku, Estoniju, Grčku, Mađarsku, Latviju, Litvu, Maltu, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku i Sloveniju s ukupno raspoloživih 63,4 milijardi eura.“ („HGK“ 2015.)⁴²

Temeljni strateški dokument u ovom financijskom razdoblju je Strategija Europa 2020., sa pet prioritetnih ciljeva ostvarenja u 2020. godini: „Zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene / energiju, obrazovanje, socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva.“ („Vlada RH“ n.d.)⁴³

Financiranje iz Kohezijskog fonda se odnosilo na programe vezane uz dva područja: promet i okoliš. Aktivnosti u području prometa odnose su se na transeuropsku prometnu mrežu, prioritetno na projekte od posebnog interesa za EU. Investicijski projekti u području okoliša imaju naglasak na upravljanju otpadom i vodama uz uvjet da ti projekti doprinose održivom razvoju.

Pravila Kohezijskog fonda definirana su Uredbom o kohezijskom fondu koju donosi Europski parlament i Vijeće pod nazivom: „ Uredba (EU) br. 1300/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1084/2006 „ („EU“, 2013.)⁴⁴ Istom Uredbom stavlja se izvan snage prijašnja Uredba kojom su se definirala pravila Kohezijskog fonda u prijašnjim financijskim razdobljima.

⁴² Hrvatska gospodarska komora (2014.), *Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja*, str.12, preuzeto s <https://izvoz.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Kohezijska%20politika%20EU%20i%20Hrvatska%202014.-2020..pdf> (22.07.2022.)

⁴³ Vlada RH, (n.d.), *Europa 2020*, preuzeto s <https://vlada.gov.hr/europa-2020/19454> (22.07.2022.)

⁴⁴ EK, Eur-lex, (2013), *Uredba (EU) br. 1300/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1084/2006*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1300/oj> (22.07.2022.)

4.1.1. KOHEZIJSKI FOND U FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2014. - 2020. U REPUBLICI HRVATSKOJ

Partnerskim sporazumom za Republiku Hrvatsku u ovom financijom razdoblju utvrđena su pravila usklađena sa Strategijom EU ali na razini Hrvatske. U svrhu ostvarenja zajedničkih ciljeva Europske unije i Hrvatske definirano je kako će Hrvatska koristiti sredstva iz ESI fondova u iznosu od 10 milijardi eura.

Iz Kohezijskog fonda EU za Republiku Hrvatsku alocirano je 2,559 milijardi eura prema ciljevima koji su odabrani i navedeni u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

Ciljevi ili prioritetne osi, kako se navodi u Operativnom programu, usklađeni su sa Strategijom Europa 2020 i Strategijom regionalnog razvoja Republike Hrvatske do kraja 2020. godine:

„OS 1: Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija

OS 2: Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija

OS 3: Poslovna konkurentnost

OS 4: Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije

OS 5: Klimatske promjene i upravljanje rizicima

OS 6: Zaštita okoliša i održivost resursa

OS 7: Povezanost i mobilnost

OS 8: Socijalno uključivanje i zdravlje

OS 9: Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje

OS 10: Tehnička pomoć“ („Strukturni i investicijski fondovi“, n.d.)⁴⁵

Republika Hrvatska sredstva iz Kohezijskog fonda koristi za financiranje projekata iz prioritetne osi 6 koja se odnosi na Zaštitu okoliša i promicanje učinkovitosti resursa i prioritetne osi 7: Povezanost i mobilnost. U svrhu učinkovite javne uprave koristi se tehnička pomoć iz prioritetne osi 11.

⁴⁵ Europski strukturni i investicijski fondovi, (n.d.), *Mogućnosti financiranja iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.*, str. 3, preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/06/Bro%C5%A1ura-Mogu%C4%87nosti-financiranja-iz-OPKK.pdf> (22.07.2022.)

4.1.2. UTJECAJ KRIZE UZROKOVANE KORONAVIRUSOM NA FINANCIJSKA SREDSTVA IZ KOHEZIJSKOG FONDA U FINANCIJSKOM RAZDOBLJU 2014. – 2020.

„Europska je komisija 18. prosinca 2020. odobrila izmjenu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija, čime je u okviru kohezijske politike 361 milijun eura preusmjeren iz Kohezijskog fonda u Europski fond za regionalni razvoj kako bi se pomoglo u ublažavanju posljedica krize uzrokovane koronavirusom.“ („Grad Zagreb“, 2020.)⁴⁶

„Na temelju iznimne fleksibilnosti u okviru Investicijske inicijative kao odgovora na koronavirus (CRII) i Investicijske inicijative plus kao odgovora na koronavirus (CRII +) 361 milijun eura preusmjeren je iz Prioritetne osi 6 Zaštita okoliša i održivost resursa i Prioritetne osi 7 Povezanost i mobilnost u Prioritetnu os 3 Poslovna konkurentnost, odnosno u Specifični cilj 3a1 Bolji pristup izvorima financiranja za male i srednje poduzetnike, u okviru kojeg se korisnike podupire putem financijskih instrumenata.“ („Grad Zagreb“, 2020.)⁴⁷

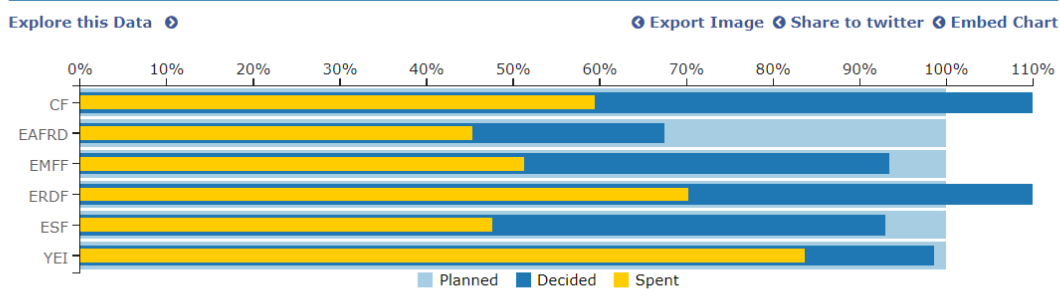
„Izmjenom je također predviđeno da se mjere energetske učinkovitosti u okviru Specifičnog cilja 4b1 Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u proizvodnim industrijama zbog stagnacije (investicijskih) kreditnih aktivnosti uzrokovanih krizom nastave podupirati bespovratnim sredstvima (u iznosu od 35 milijuna EUR-a). Sredstva za istovjetni financijski instrument osigurat će se iz budućih alokacija, koje će biti dostupne Republici Hrvatskoj u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost te iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.“ („Grad Zagreb“, 2020.)⁴⁸

⁴⁶ Grad Zagreb, (2020.), *Europska komisija odobrila izmjenu Operativnog programa konkurentnost i kohezija*, preuzeto s <https://www.zagreb.hr/en/europska-komisija-odobrila-izmjenu-operativnog-pro/166290> (30.08.2022)

⁴⁷ Isto

⁴⁸ Isto

ESIF 2014-2020: Implementation by Fund for Croatia, (Total Cost) % of Planned

Period Covered:

EMFF: 31/12/2021, EAFRD: 31/12/2020, CF, YEI, ESF, ERDF: 31/12/2021

Refresh Date: 30/08/2022

Slika 3 Iskoristivost ESI fondova 2014.-2020. za RH

Izvor: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/HR> (30.08.2022.)

Prema podacima Europske komisije a vidljivo na gore priloženoj slici 2, Hrvatska je iskoristila 59% planiranih financijskih sredstava iz Kohezijskog fonda a ostatak sredstava za planirane projekte može iskoristiti do kraja 2023. godine.

4.2. KOHEZIJSKI FOND U FINACIJSKOM RAZDOBLJU 2021. - 2027.

Financijska sredstva dostupna kroz Višegodišnji financijski okvir 2021.-2027. u iznosu od 1 074,13 milijardi EUR-a provoditi će se kroz već ranije spomenute fondove prema Uredbi o zajedničkim odredbama. Kohezijski fond pravila dijeli sa Europskim fondom za regionalni razvoj. Sredstvima Kohezijskog određeno financiranje programa i projekata iz područja okoliša posebice aktivnosti vezanih uz obnovljivu energiju i projekti iz područja prometa koji se odnose na prometnu mrežu TEN-T.

Kolodziejski, u svom informativnom članku Europskog parlamenta navodi: „Novom uredbom zadržava se tematska koncentracija. Kohezijski fond poduprijet će dva posebna cilja nove kohezijske politike: zelenije, kružno gospodarstvo s niskom razinom emisija ugljika (cilj politike PO2) i povezaniya Europa (PO3). Novom kohezijskom politikom uveden je i popis aktivnosti koje ne primaju potporu iz Kohezijskog fonda. Popis uključuje razgradnju ili izgradnju nuklearnih elektrana, infrastrukturu zračnih luka (osim u najudaljenijim regijama) i neke operacije gospodarenja otpadom (npr. odlagališta otpada). Uz to, potpora iz Kohezijskog fonda ne smije se dodjeljivati za ulaganja u stanovanje, osim ako ta ulaganja nisu povezana s

promicanjem energetske učinkovitosti i uporabe energije iz obnovljivih izvora.“ („EP“, Kolodziejski, M.,2022.)⁴⁹

„Iz kohezijskog fonda se mogu financirati: promicanje mjera energetske učinkovitosti i obnovljive energije; projekti iz zaštite okoliša i prometne infrastrukture; razvoj pametnih energetske sustava; promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprečavanja rizika i otpornost na katastrofe; promicanje održivog upravljanja vodama; jačanje biološke raznolikosti, zelena infrastruktura u urbanim sredinama, okoliš i smanjenje zagađenja.“ („Avelant d.o.o., „IRPEU“ n.d.)⁵⁰

„U razdoblju 2021. – 2027. Europska unija dodijelit će 42,6 milijardi EUR-a Kohezijskom fondu (prema cijenama iz 2018.), od čega će doprinos Instrumentu za povezivanje Europe iznositi 10 milijardi EUR. Sredstvima iz Kohezijskog fonda u razdoblju nakon 2020. financirat će se projekti u istih 15 država članica kao u programskom razdoblju od 2014. do 2020. Stopa sufinanciranja i dalje može dosegnuti do 85 % vrijednosti projekata.“ („EP“, Kolodziejski M., 2022.)⁵¹

„Kohezijski fond uglavnom financira ulaganja u projekte zaštite okoliša i prometne infrastrukture, doprinoseći tematskim ciljevima ekonomija s niskim udjelom ugljika, klimatske promjene, okoliš i učinkovitost resursa i prijevoz. Iz Kohezijskog fonda financira se tehnička pomoć koja pridonosi ostvarenju cilja učinkovita javna uprava. Kohezijski fond pokriva relativno dugačak popis investicijskih prioriteta u području prometa, energije i okoliša. Hrvatska kroz korištenje tog instrumenta ima pravo na sufinanciranje u iznosu od 80 – 85% ukupne vrijednosti projekata.“ („Avelant d.o.o., „IRPEU“ n.d.)⁵²

⁴⁹ EP, Kolodziejski M.,(2022.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/96/kohezijski-fond> (30.08.2022.)

⁵⁰Avelant d.o.o., IRPEU, (n.d.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/kohezijski-fond-2/> (30.08.2022.)

⁵¹ EP, Kolodziejski, M. (2022.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/96/kohezijski-fond> (30.08.2022.)

⁵²Avelant d.o.o., IRPEU, (n.d.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/kohezijski-fond-2/> (30.08.2022.)

4.3. PROGRAMIRANJE KAO PREDUVJET FINANCIRANJU PROJEKATA IZ EUROPSKIH STRUKTURNIH I INVESTICIJSKIH FONDOVA

Da bi se programiranje na nacionalnoj razini članica Europske unije moglo započeti, glavni preduvjet je donošenje zakonskih akata za određeno financijsko razdoblje na razini EU. Uz pravne instrumente usklađene sa strateškim ciljevima i prioritetima, bitna stavka su osigurana financijska sredstva u proračunu EU. Donošenje zakonskih akata podrazumijeva reguliranje pravila za ESI fondove. Glavna polaznica u programiranju na razini EU je strategija: „Europa 2030“ („EK“, 2019).⁵³

Nacionalni portal energetske učinkovitosti navodi: „Europska unija prihvatila je zajedničku energetske i klimatsku Strategiju 2030 koja uključuje ciljeve i politička usmjerenja za period od 2020. do 2030. godine. Ova strategija usmjerena je na kreiranje europskog društva kao kompetitivnog, sigurnog i energetske učinkovitog sustava, spremnog za dostizanje dugoročnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova do 2050.godine. Strategija odašilje snažan signal tržištu, ohrabrujući privatne investicije u novu energetske infrastrukturu i nisko ugljične tehnologije.“ („Nacionalni portal energetske učinkovitosti“, n.d.)⁵⁴

Kohezijska politika smatra se glavnom investicijskom politikom EU koja ima glavnu zadaću podjednakog razvoja i rasta članica EU kroz ciljeve politike: zelenu, digitalnu, povezanu Europu a kroz ESI fondove ujedno i provodi Strategiju.

Europska Strategija i usklađenje nacionalnih strategija članica EU preduvjet su za mogućnosti financiranja iz ESI fondova. Počevši sa strategijom, na primjeru Republike Hrvatske, u nastavku ćemo objasniti važnost programiranja kako preduvjet mogućnosti financiranja projekata iz EU fondova.

Pojam programiranje u smislu ulaganja kroz financijske instrumente Europske unije odnosi se na preduvjete u okviru donošenja pravila sa zakonskom težinom kojim prethode formalna i neformalna komunikacija sa socijalnim partnerima ali i Europskom komisijom.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, za trenutno financijsko razdoblje 2021. -2027. objavilo je postupke programiranja u Republici Hrvatskoj: „Izrada programskih dokumenata temelji se dakle jednako i na Unijinim prioritetima koliko i prioritetima same

⁵³ Europska komisija, (2019.), *Održiva Europa do 2030.*, preuzeto s https://ec.europa.eu/info/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_hr (30.08.2022.)

⁵⁴ Nacionalni portal energetske učinkovitosti, (n.d.), *Strateški ciljevi energetske učinkovitosti*, preuzeto s <https://www.enu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/> (30.08.2022.)

države članice. Sam proces izrade programskih dokumenata odvija se putem pregovaračkog postupka, kako na nacionalnoj razini temeljem prioritizacije investicijskih potreba između svih sektora, tako i temeljem neformalnog i formalnog dijaloga između države članice i Europske komisije. U smislu neformalnog dijaloga, tijekom izrade programskih dokumenata odvija se niz sastanaka između države članice i Europske komisije na kojima se predstavljaju nacionalni prioriteti, operacije, projekti i aktivnosti koje država članica planira provoditi, a u cilju financiranja iz EU fondova svaka država članica treba osigurati doprinos zajedničkim EU ciljevima. Nakon neformalnog dijaloga nastupa formalni dijalog odnosno podnošenje programskih dokumenata prema Europskoj komisiji tijekom kojeg država članica zaprima službene komentare Europske komisije.“ („MRRFEU“ n.d.)⁵⁵

Usklađena Strategija: „Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine“ („Narodne novine NN 13/2021“ 2021.)⁵⁶ sa strategijom na razini EU u financijskom razdoblje 2021. – 2027., nakon koje slijedi definiranje: „Radnih skupina za izradu programskih dokumenata“ („MRRFEU“, 2020.)⁵⁷ „Nacionalni koordinacijski odbor za europske i strukturne fondove i instrumente Europske unije u Republici Hrvatskoj“ („NN“, NN 101/2020, 2020.)⁵⁸ donio je 04. studenog 2020. godine: Odluku o osnivanju radnih skupina po tematskim područjima koje su odgovorne za izradu sadržaja mogućih ulaganja odnosno izradu prioriternih programa, projekata i aktivnosti. Sredstva ESI fondova koriste nacionalna tijela, predsjedatelji radnih skupina su predstavnici ministarstava prema resorima, dok je predsjedatelj svih radnih skupina predstavnik Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU odnosno koordinacijskog tijela za EU fondove. Navedenom Odlukom osnovane su radne skupine i određena nadležna tijela odgovorna za izradu programskih dokumenata: „Radna skupina Pametna Hrvatska, radna skupina Zelena Hrvatska, radna skupina Povezana Hrvatska, radna skupina Solidarna Hrvatska, radna skupina za integrirani teritorijalni razvoj, radna skupina Sigurna Hrvatska i radna skupina Pomorstvo i ribarstvo“. („MRRFEU“, 2020.)⁵⁹

⁵⁵ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (n.d.), *Izrada programskih dokumenata*, preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (30.08.2022.)

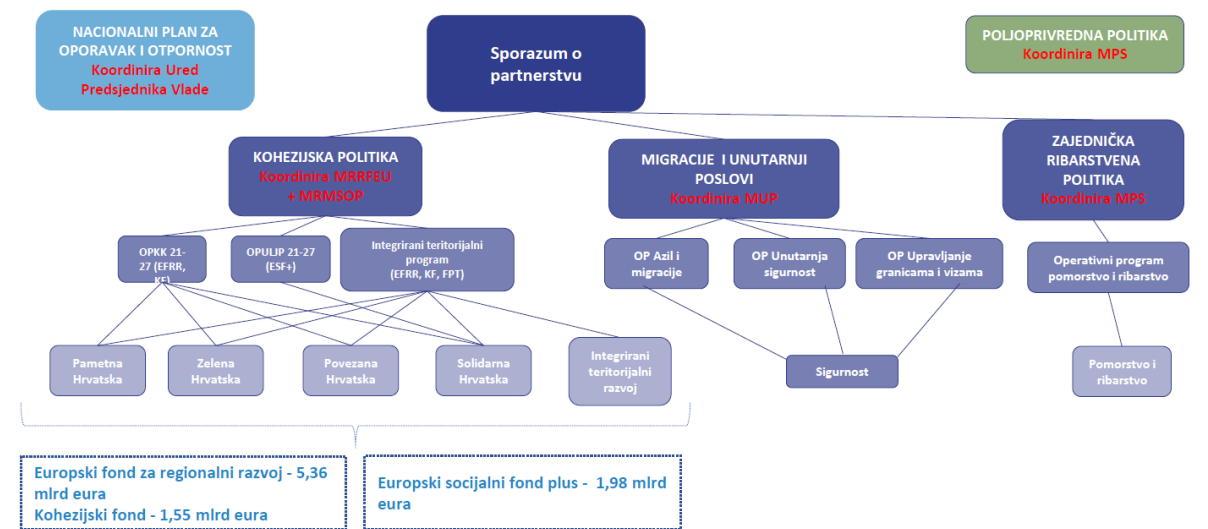
⁵⁶ Narodne novine, (2021.), *Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine*, preuzeto s

⁵⁷ MRRFEU, Nacionalni koordinacijski odbor za Europske strukturne i investicijske fondove i instrumente Europske unije u Republici Hrvatskoj, (2020.), *Odluka*, preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/09/Odluka-o-uspostavi-radnih-skupina-za-izradu-programskih-dokumenata.pdf> (31.08.2022.)

⁵⁸ NN, (2020.), *Odluka o izmjenama odluke o osnivanju nacionalnog koordinacijskog odbora za Europske strukturne i investicijske fondove i instrumente europske unije u Republici Hrvatskoj*, preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_09_101_1903.html (31.08.2022.)

⁵⁹ Isto

Ilustrativni sveobuhvatni okvir za izradu programskih dokumenata

Slika 4 Ilustrativni sveobuhvatni okvir za izradu programskih dokumenata

Izvor: https://civinet-slohr.eu/wp-content/uploads/2021/06/3_-Nova-Kohezijska-politika-u-financijskoj-perspektivi-EU-2021.-2027.pdf (31.08.2022.)

Radne skupine odgovorne su za izradu programskih dokumenata prema specifičnim ciljevima politika Europske unije uz mogućnost financiranja programa i projekata iz točno određenih fondova. Iz Kohezijskog fonda mogu se financirati programi prema ciljevima: „Zelenija Europa za čije programiranje je nadležna Radna skupina Zelena Hrvatska, Povezanija Europa je u nadležnosti Radne skupine Povezana Hrvatska te program EU INTEGRA za integrirani teritorijalni razvoj za kojeg je nadležna Radna skupina za integrirani teritorijalni razvoj“. („MRRFEU“, 2020.)⁶⁰

Nakon izrade programskih dokumenata i njihovog usvajanja na nacionalnoj razini, Vlada RH predlaže Europskoj komisiji Sporazum o partnerstvu zajedno sa prethodno usvojenim programima na nacionalnoj razini. U ovom financijskom razdoblju, temeljem Odluke Vlade RH usvojena su tri operativna programa:

- „Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027.

⁶⁰ Isto

- Integrirani teritorijalni program 2021.-2027“. („Vlada RH“, 2020.)⁶¹

Slika 5 Programi kohezijske politike 2021.-2027. u Republici Hrvatskoj

Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/10/1.-Natasja-Tramisak.pdf> (31.08.2022.)

Novost u ovom financijskom razdoblju je da sklopljeni Partnerski sporazum sa Europskom komisijom nije moguće mijenjati. Republika Hrvatska je sklopila Partnerski sporazum sa Europskom komisijom 24. kolovoza 2022. godine a odnosi se na financiranje u iznosu od 9 milijardi eura.

„Sporazum uspostavlja strategiju ulaganja Republike Hrvatske u novom financijskom razdoblju, koja istovremeno predstavlja i kontinuitet u odnosu na prošlo razdoblje i iskorak u vidu naglaska na teritorijalne posebnosti i jačanje razvoja svih hrvatskih regija.“ („MRRFEU“, 2022.)⁶²

⁶¹Vlada Reublike Hrvatske, (2020.), *Odluka o operativnim programima vezanim za kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021.-2027. u Republici Hrvatskoj i tijelima zaduženima za njihovu pripremu*, preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/12/2021602.pdf> (31.08.2022.)

⁶²MRRFEU, (2022.), *Europska komisija usvojila Sporazum o partnerstvu...*, preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/vijesti/europska-komisija-usvojila-sporazum-o-partnerstvu-i-prihvatila-hrvatsku-strategiju-ulaganja-9-milijardi-eura-u-novom-financijskom-razdoblju-2021-2027/5023> (31.08.2022.)

MRRFEU navodi: „Sporazumom su obuhvaćeni Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (PKK) sa 5,203 milijardi eura, Integrirani teritorijalni program 2021.-2027. (ITP) s 1,569 milijardi eura, Program Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027. s 1,933 milijardi eura te Program za ribarstvo i akvakulturu 2021.-2027. s 243,7 milijuna eura kojima su obuhvaćeni sljedeći ciljevi politike: Pametna Hrvatska, Zelena Hrvatska, Povezana Hrvatska, Solidarna Hrvatska i Hrvatska bliže građanima.“ („MRRFEU“, 2022.)⁶³

Obzirom da su programi odobreni, slijedi faza programiranja pojedinih projekata iz programa te u nastavku obrađujemo mogućnosti financiranja projekata iz kohezijskog fonda koji se nalaze u Operativnom programu konkurentnost i kohezija 2021. – 2027.

4.4. MOGUĆNOSTI FINANCIRANJA PROJEKATA IZ KOHEZIJSKOG FONDA U OKVIRU OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021. - 2027.

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (OPKK 2021.-2027.): „postavlja ciljeve i prioritete za učinkovito korištenje Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF) za razdoblje 2021.-2027. Glavni cilj podržanih intervencija je ojačati gospodarstvo, poduprijeti digitalnu i zelenu tranziciju, digitalizirati javnu upravu, poboljšati povezanost i mobilnost u cijeloj RH i ojačati kvalitetu života stanovništva. OPKK 2021.-2027. provest će se u okviru Kohezijske politike (KP) Europske unije (EU) kroz cilj ulaganja u radna mjesta i rast, te će pridonijeti ispunjenju ciljeva politike 1 do 4 definiranih u članku 4. UZO. OPKK 2021.-2027. se temelji na Nacionalnoj razvojnoj strategiji RH do 2030. (NRS 2030), najvišem aktu strateškog planiranja koji određuje trenutno stanje, razvojne potencijale, viziju, smjernice razvoja, strateške ciljeve i scenarije razvoja.“ („e-Savjetovanja“ 2022.)⁶⁴

⁶³ Isto

⁶⁴ E-savjetovanja (2022.), *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, preuzeto s <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=20696> (31.08.2022.)

Slika 6 Prioriteti Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.

Izvor: <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/10/1.-Natasja-Tramisak.pdf> (31.08.2022.)

Prioriteti ovog Operativnog programa u razdoblju 2021.-2027. koji se odnose na financiranje programa iz Kohezijskog fonda su Prioritet 2 Pametnija Europa u iznosu od 760 milijardi kuna i Zelenija Europa sa 13, 4 milijardi kuna, označen kao Prioritet 3. na gore prikazanoj Slici.

Cilj politike 2: „Zelenija Europa s niskom razinom emisija ugljika u tranziciji prema gospodarstvu s nultom stopom emisije ugljika i otporna Europa promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju, zelenih i plavih ulaganja, kružnog gospodarstva, ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama, i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja i održive urbane mobilnosti” („ESI fondovi“ 2022.)⁶⁵

U sklopu ovog cilja Operativnim programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- „promicanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija stakleničkih plinova;
- promicanje energije iz obnovljivih izvora u skladu s Direktivom o obnovljivoj energiji (EU) 2018/2001 uključujući utvrđene kriterije održivosti; razvoj pametnih energetskih sustava, mreža i skladištenja izvan TEN-E;
- promicanje prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanja rizika i otpornosti na katastrofe, uzimajući u obzir pristupe temeljene na eko-sustavima;

⁶⁵ ESI fondovi, (2022.), *Sporazum o partnerstvu*, str. 6, preuzeto s https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/07/Sporazum-o-partnerstvu_sfc.pdf (31.08.2022.)

- promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama;
- promicanje prelaska na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo;
- promicanje zaštite i očuvanja prirode, biološke raznolikosti, zelene infrastrukture, uključujući u urbanom okruženju, i smanjenjem svih oblika onečišćenja;
- Promicanje održive multimodalne urbane mobilnosti, u sklopu prelaska prema gospodarstvu s nultom stopom emisije ugljika.“ („EP“, 2022.)⁶⁶

Cilj politike 3 „Povezaniya Europa jačanjem mobilnosti“ („ESI fondovi“ 2022.)⁶⁷

U sklopu ovog cilja Operativnim programom se predviđa financiranje aktivnosti vezanih uz:

- „razvoj klimatski otporne, inteligentne, sigurne, održive i intermodalne TEN-T mreže;
- razvoj i poboljšanje održive, klimatski otporne, inteligentne i intermodalne nacionalne, regionalne i lokalne mobilnosti, uključujući bolji pristup TEN-T mreži i prekograničnoj mobilnosti“⁶⁸

U Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. ciljevi politika Europske unije razvrstani su po prioritetima koji se nadalje raščlanjuju po specifičnim ciljevima.

Iz Kohezijskog fonda financirati će se sljedeći specifični ciljevi:

- „Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama
- Promicanje prelaska na kružno i resorno učinkovito gospodarstvo
- Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom emisijom ugljika
- Razvoj pametne, sigurne, održive, intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene“ („ESI fondovi“ 2022.)⁶⁹

4.4.1. PROMICANJE PRISTUPA VODI I ODRŽIVOG UPRAVLJANJA VODAMA

⁶⁶ Europski parlament, (2022.), *Mišljenje Odbora za regionalni razvoj*, preuzeto s https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/REGI-AD-703013_HR.pdf (31.08.2022.)

⁶⁷ ESI fondovi, (2022.), *Sporazum o partnerstvu*, preuzeto s https://strukturfondovi.hr/wp-content/uploads/2022/07/Sporazum-o-partnerstvu_sfc.pdf (31.08.2022.)

⁶⁸ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 33-35 <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

⁶⁹ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

U ostvarenju ovog cilja planira se: „financiranje bespovratnim sredstvima iz Kohezijskog fonda u iznosu od 695 milijuna eura. Sredstva su namijenjena za osiguravanje opskrbe vodom za ljudsku potrošnju, vodno gospodarstvo i očuvanje vodnih resursa koje uključuje upravljanje riječnim slivovima, specifične mjere za prilagodbu klimatskim promjenama, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda te odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda u skladu s kriterijima energetske učinkovitosti.(„ESI fondovi“, 2022.)⁷⁰

Iznos od 695 milijuna predstavlja ukupna bespovratna sredstva od kojih je 69,5 milijuna predviđeno za ruralna područja dok je 625,5 milijuna raspoloživo za projekte bez teritorijalnog usredotočivanja.

Tablica 1 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. -2027.: Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama

Naziv aktivnosti unutar specifičnog cilja	Financiranje iz Kohezijskog fonda (u eurima)
Osiguravanje vode za ljudsku potrošnju (crpilišta, infrastruktura za obradu, skladištenje i distribuciju, mjere za povećanje učinkovitosti, opskrba pitkom vodom) u skladu skriterijima učinkovitosti	160.384.615,00
Vodno gospodarstvo i očuvanje vodnih resursa (uključujući upravljanje riječnim slivovima, specifične mjere za prilagodbu klimatskim promjenama, ponovnu upotrebu i smanjenje istjecanja)	56.606.335,00
Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda	216.990.950,00
Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda u skladu s kriterijima energetske učinkovitosti	261.018.100,00
Ukupno	695.000.000,00

Izvor: Izrada autorice prema OPKK 2021. -2027., str. 99-103 (29.08.2022.)

⁷⁰ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 99-103 <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

Predviđena ulaganja, prikazana u tablici 1 odnose se konkretnije na projekte i aktivnosti:

- „Ulaganja u nove ili rekonstruirane/sanirane cjevovode sustava javne vodoopskrbe s ciljem osiguranja kvalitete i sigurnosti opskrbe vodom za ljudsku potrošnju, smanjenja gubitaka i povećanja stope priključenja (EU tablica pokazatelja)
- Ulaganja u uređaje za kondicioniranje vode u svrhu ljudske potrošnje i uređaja za desalinizaciju
- Ulaganja u nova ili nadograđena postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda uključujući i građevine za obradu mulja (EU tablica pokazatelja)
- Ulaganja u nove ili rekonstruirane/sanirane cjevovode sustava javne odvodnje (EU tablica pokazatelja)
- Ulaganja u provedbu ne infrastrukturnih mjera koje doprinose poboljšanju cjelokupnog upravljanja vodama, uključujući mjere utvrđene u Planu upravljanja vodnim područjima kako bi se postigli zahtjevi ciljeva Okvirne direktive o vodama (priprema projektne studijske dokumentacije, monitoring, jačanje kapaciteta za pripremu i provedbu projekata,..)“ („e-Savjetovanja“, 2022.)⁷¹
- „Ulaganja u smanjenje gubitaka vode u javnim vodoopskrbnim sustavima kroz investicijske (rekonstrukcije, sanacije) i ne investicijske mjere (uvođenje NUS i GIS sustava, ugradnja mjernih uređaja, mjere za unaprjeđenje poslovanja)
- Ulaganja u mjere koje doprinose smanjenju rizika i povećanju sigurnosti vode namijenjene ljudskoj potrošnji u javnim vodoopskrbnim sustavima (uključujući sigurnost informacijskih sustava javnih isporučitelja vodnih usluga)
- Ulaganja u osiguravanje alternativnih izvora opskrbe vodom za veće aglomeracije i mogućnost povezivanja sustava radi osiguranja pouzdanosti vodoopskrbe“ („e-Savjetovanja“, 2022.)⁷²

⁷¹E-Savjetovanja (n.d.), Operativni program konkurentnost i kohezija 2021. -2027. preuzeto s <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=20696> (31.08.2022.)

⁷²Isto

Glavne ciljne skupine:

- „Potencijalni prijavitelji (Ministarstvo nadležno za vodno gospodarstvo),
- Javni isporučitelji vodnih usluga, Hrvatske vode
- Stanovništvo
- Organizacije civilnog društva“ („ESI fondovi“, 2022.)⁷³

Pokazatelji ostvarenja i rezultata u Programu konkurentnost i kohezija 2021. -2027.predviđaju korištenje financijskih sredstava u obliku bespovratnih sredstava koja su u pravilu namijenjena vodno komunalnim projektima manjih aglomeracija, sa ostvarenjem u 2029. godini: u javnoj vodoopskrbnoj mreži trebali bi imati 404 kilometara novih ili poboljšanih cijevi, 981 kilometar novih cijevi u javnoj mreži za prikupljanje otpadnih voda te bi 588.084 stanovnika trebalo koristiti nove ili poboljšanje kapacitete za pročišćavanje otpadnih voda. Gubitci vode u distribucijskim sustavima trebali bi se smanjiti za 18 tisuća kubičnih metara. Poboljšanu javnu vodoopskrbnu mrežu trebalo bi koristiti 81.345 stanovnika više nego u 2021. godini dok na barem sekundarnu javnu mrežu za pročišćavanje otpadnih voda trebalo bi biti povezano 215.147 stanovnika više u 2029. godini.

4.4.2. PROMICANJE PRELASKA NA KRUŽNO I RESORNO UČINKOVITO GOSPODARSTVO

Za sanacije područja onečišćenih otpadom i Kohezijskom fondu za Republiku Hrvatski stoji na raspolaganju gotovo 48 milijuna eura.

„Operacije koje se planiraju u sklopu ovog specifičnog cilja doprinijet će povećanju odvajanja otpada, prikupljanja odvojenog otpada, recikliranja (staklo, papir i karton, metal, plastika, drvo) i smanjenju odlaganja otpada, a usklađene su s ciljevima prelaska na kružno gospodarstvo koji proizlaze iz direktiva EU i Zakona o gospodarenju otpadom odnosno s Izmjenom PGO 2017. 2022. kao i s budućim PGO 2023.-2028. koji predstavlja nastavak planiranja mjera i aktivnosti vezanih uz prelazak na kružno gospodarstvo.“ („ESI fondovi“, 2022.)⁷⁴

⁷³ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 100

<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

⁷⁴ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 105

<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

Operacije koje su predviđene:

- „Sanacija područja onečišćenih otpadom definiranih u budućem PGO 2023.-2028. i Planom zatvaranja odlagališta“ („ESI fondovi“, 2022.)⁷⁵

Tablica 2 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. -2027.: Promicanje prelaska na kružno i resorno učinkovito gospodarstvo

Naziv aktivnosti unutar specifičnog cilja	Financiranje iz Kohezijskog fonda (u eurima)
Sanacija industrijskih lokacija i onečišćenog zemljišta	47.944.804,00
Ukupno	47.944.804.,00

Izvor: Izrada autorice prema OPKK 2021.-2027. (29.08.2022.)

Prema dokumentu Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021. -2027., ciljne skupine unutar ovog cilja su:

- „Građani i organizacije civilnog društva
- Središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove iz područja održivog gospodarenja otpadom, za klimatske aktivnosti i za informacijski sustav zaštite okoliša i ostala tijela državne uprave
- Javno tijelo koje obavlja poslove zaštite okoliša i energetske učinkovitosti
- Jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave
- Mikro, mala, srednja i velika poduzeća u javnom ili privatnom vlasništvu
- Znanstvene organizacije i organizacije za istraživanje i razvoj“ („ESI fondovi“, 2022.)⁷⁶

⁷⁵Isto

⁷⁶ Isto

4.4.3. PROMICANJE ODRŽIVE MULTIMODALNE GRADSKJE MOBILNOSTI KAO DIJELA PRELASKA NA GOSPODARSTVO S NULTOM NETO STOPOM EMISIJA UGLJIKA

„Trenutna tramvajska i željeznička infrastruktura je zastarjela, pod kapacitirana i neadekvatna, što rezultira problemima u sigurnosti odvijanja prometa. („e-Savjetovanja“, 2022.)⁷⁷ „Loše stanje tramvajske infrastrukture uzrokuje zastoje i prometne nesreće povezane s tramvajskim vozilima, pritužbe građana i radnika te onemogućuje uvođenje novih tramvaja. Obzirom na navedeno nužno je pristupiti rekonstrukciji i modernizaciji tramvajskih, željezničkih gradskih i prigradskih linija uslijed dotrajalosti infrastrukture. Razvoj i poboljšanje tramvajske i željezničke infrastrukture su nužni za dugoročnu održivost i kvalitetu javnog prijevoza u većim gradovima i pripadajućim urbanim aglomeracijama. Obnova infrastrukture ujedno je nužna kako bi se omogućila nabavka novih tračničkih vozila i potaknulo korištenje oblika prijevoza sa smanjenom emisijom CO2.“ navodi se u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.“ („e-Savjetovanja“, 2022.)⁷⁸

Tablica 3 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021.-2027.: Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika

Naziv aktivnosti unutar specifičnog cilja	Financiranje iz Kohezijskog fonda (u eurima)
Infrastruktura čistog gradskog prometa	2.458.231,00
Vozni park čistog gradskog prometa	10.000.000,00
Ukupno	12.458.231,00

Izvor: Izrada autorice prema OPKK 2021. – 2027. (29.08.2022.)

Za modernizaciju javnog prijevoza i prateću infrastrukturu dostupno je u Kohezijskom fondu 12,458 milijuna kuna kao glavne ciljne skupine u dokumentu Operativni program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. su: „građani, putnici, upravitelji infrastrukture, jedinice lokalne i regionalne samouprave, poduzeća, operateri koji obavljaju javni prijevoz putnika,

⁷⁷ E-Savjetovanja (n.d.), Operativni program konkurentnost i kohezija 2021. -2027. preuzeto s <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=20696> (31.08.2022.)

⁷⁸Isto

javna tijela za upravljanje prometom na nacionalnoj i regionalnoj / lokalnoj razini, organizacije civilnog društva i komunalna društva.“ („ESI fondovi“, 2022.)⁷⁹

4.4.4. RAZVOJ PAMETNE, SIGURNE, ODRŽIVE, INTERMODALNE MREŽE TEN-T OTPORNE NE KLIMATSKE PROMJENE

„Hrvatska je izgradila tek 7% osnovne željezničke mreže TEN-T, za razliku od prosjeka EU-a koji iznosi preko 60%. Ulaganje u izgradnju nove ili nadogradnju postojeće TEN-T željezničke mreže neophodno je za povezivanje osnovne mreže prometne infrastrukture s transeuropskim mrežama i koridorima. Ulaganje u rekonstrukciju i modernizaciju željezničke mreže TEN-T nužno je radi prevladavanja postojećih uskih grla u Hrvatskoj TEN-T mreži i ispunjavanja zahtjeva utvrđenih Uredbom Komisije (EU) br. 1299/2014 Nadalje, opremanje željeznica europskim sustavom upravljanja prometom (ERTMS) potrebno je da bi se omogućila potrebna razina interoperabilnosti na željezničkim linijama u sklopu TEN-T mreže.“ („ESI fondovi“, 2022.)⁸⁰

Tablica 4 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021.-2027.: Razvoj pametne, sigurne, održive, intermodalne mreže TEN-T otporne ne klimatske promjene

Naziv aktivnosti unutar specifičnog cilja	Financiranje iz Kohezijskog fonda (u eurima)
Novoizgrađene ili poboljšane autoceste i ceste – osnovna mreža TEN-T	80.000.000,00
Obnovljena ili modernizirana željeznica – osnovna mreža TEN-T	208.298.692,00
Obnovljena ili modernizirana željeznica – sveobuhvatna mreža TEN-T	6.666.188,00
Ostala obnovljena ili modernizirana željeznica	13.130.120,00
Multimodalni promet (TEN-T)	80.000.000,00
Unutarnji plovni putovi i luke (TEN-T) osim sredstava namijenjenih za prijevoz fosilnih goriva	10.065.790,00
Ukupno	398.160.790,00

Izvor: Izrada autorice prema OPKK 2021. – 2027. (29.08.2022.)

⁷⁹ ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 125

<https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)

⁸⁰ Isto, str. 135

Razvoj pametne, sigurne, održive, intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene predviđeni iznos od 398 milijuna eura iz Kohezijskog fonda prema pokazateljima rezultata iz OPKK 2021. -2027. a donosi 44 kilometra obnovljene ili modernizirane željeznice, dva multimodalna terminala, 50 kilometara željezničko cestovnih prijelaza sa poboljšanom sigurnošću te 240 metara novih i nadograđenih obala luka. U 2029. godini očekuje se povećanje od 100.000 kilometara po putniku u željezničkom prometu te dva multimodalna terminala.

4.4.5. PROVEDBA OPERATIVNOG PROGRAMA KONKURENTNOST I KOHEZIJA 2021.-2027.

Kako su Sporazum o partnerstvu i Operativni programi od strane Europske komisije potvrđeni, već ranije spomenuto, 24. kolovoza 2022. godine zasad još nema dostupnih podataka o početku provedbe Programa. Sljedeći korak u mogućnosti financiranja projekata iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. a samim time i iz Kohezijskog fonda, izrada je kriterija za odabir projekata, raspisivanje Poziva za dodjelu bespovratnih sredstava u kojima sudjeluju Posrednička tijela razine 1 i razine 2. a prema: “Uredbi o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021. – 2027.“ („Narodne novine“, NN 96/2022. 2022.)⁸¹

Posredničko tijelo razine 1 su tijela državne uprave koja:

- „suraduju s Koordinacijskim tijelom, Upravljačkim tijelom, drugim posredničkim tijelima i partnerima tijekom izrade, provedbe, praćenja i vrednovanja Sporazuma o partnerstvu i Programa
- sudjeluju u procesu programiranja i izrađuju dijelove Programa i Sporazuma o partnerstvu u dijelu iz svoje nadležnosti
- izrađuju kriterije za odabir operacija
- izrađuju dokumentaciju poziva na dodjelu bespovratnih sredstava
- po završetku postupka odabira operacija pripremaju nacрте ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava te osiguravaju da je korisniku dostavljen dokument iz članka 73. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/1060“ („Narodne novine“, NN 96/2022. 2022.)⁸²

⁸¹ NN,(2022.), *Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021. – 2027.*, NN 96/2022, preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_08_96_1426.html (31.08.2022.)

⁸² Isto

Posrednička tijela razine 1 su nacionalna tijela koja obavljaju sljedeće funkcije:

- „upravljaju rizicima na razini operacija
- sudjeluju u radu odbora za praćenje
- surađuju s Posredničkim tijelom razine 1 u izradi dokumentacije poziva na dodjelu bespovratnih sredstava u dijelu provjere prihvatljivosti rashoda
- odobravaju korisnikove zahtjeve za nadoknadom sredstava, na temelju njih sastavljaju zahtjeve za isplatu javnih sredstava korisnicima“ („Narodne novine“, NN 96/2022. 2022.)⁸³Prema prijedlogu Uredbe Posrednička tijela razine 1 su:
- „Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
- Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
- Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.“ („Narodne novine“, NN 96/2022. 2022.)⁸⁴

Posrednička tijela razine 2 su:

- „Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije“ („Narodne novine“, NN 96/2022. 2022.)⁸⁵

⁸³ Isto

⁸⁴ Isto

⁸⁵ Isto

5. ZAKLJUČAK

Kohezijska politika Europske unije najznačajnija je politika regionalnog razvoja na području Europske unije. Važnost provođenja kohezijske politike u skladu s ciljevima Strategije 2030. očituje se kroz neujednačen razvoj 15 članica Unije od ukupnih 27 te je 30% proračuna Europske unije namijenjeno za financiranje kohezijske politike. Trenutno financijsko razdoblje provođenja Kohezijske politike 2021. -2027. usklađeno je sa vremenom u kojem se trenutno nalazimo a isto zahtjeva brzinu i fleksibilnost. Glavni ciljevi politika svedeni su na 5 u odnosu na prijašnje razdoblje u kojem ih je bilo 11. Kako se Republika Hrvatska nalazi u društvu članica s BDP-om manjim od 90% europskog prosjeka, provođenje programa kohezijske politike od iznimne je nacionalne važnosti. Strategija nacionalne politike razvoja pod nazivom Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine usklađena je sa Strategijom Europa 2030. što je glavni preduvjet u izradi programskih dokumenata za financiranje programa i projekata iz ESI fondova. Nadalje, kroz pojedinačne strategije: Pametna Hrvatska, Zelena Hrvatska, Povezana Hrvatska, Solidarna Hrvatska i Integrirani teritorijalni razvoj, detaljno su razrađene smjernice i ciljevi za razvoj Republike Hrvatske do 2030. godine. Kako samo donošenje strategija nije dovoljno u ostvarenju kohezije i konkurentnosti, za korištenje sredstava financijskih instrumenata donose se Programi. U ovom završnom radu detaljnije je obrađen Operativni program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. s naglaskom mogućnosti korištenja financijskih sredstava iz Kohezijskog fonda. Iz Kohezijskog fonda, u ovom razdoblju financirati će se projekti u okviru ciljeva politika: Zelenija Europa i Povezanija Europa. Ukupna raspoloživa sredstva Kohezijskog fonda iznose 42,6 milijardi eura dok je za Republiku Hrvatsku temeljem Sporazuma o partnerstvu, kroz Operativni program Konkurentnost i kohezija 2021. -2027. iz Kohezijskog fonda namijenjeno 1,55 milijardi eura.

Kroz specifične ciljeve u Operativnom programu Konkurentnost i kohezija 2021. -2027. planira se iz Kohezijskog fonda financirati projekte vodno komunalnog gospodarstva poput javnih vodoopskrbnih mreža i sustava otpadnih voda te infrastrukturni prometni projekti koji uključuju izgradnju TEN-T mreža, modernizaciju željeznica i sigurnija željezničko cestovna raskrižja. Novost u prometu je izgradnja dva intermodalna terminala koji uključuju korištenje više vrsta prijevoza na jednom mjestu.

6. IZJAVA

Izjava o autorstvu završnog rada i akademskoj čestitosti

Ime i prezime studenta: Željka Benčić

Matični broj studenta: 0234061070

Naslov rada: Mogućnosti financiranja projekata sredstvima iz Kohezijskog fonda Europske Unije u financijskom razdoblju 2021. – 2027.

Pod punom odgovornošću potvrđujem da je ovo moj autorski rad čiji niti jedan dio nije nastao kopiranjem ili plagiranjem tuđeg sadržaja. Prilikom izrade rada koristio sam tuđe materijale navedene u popisu literature, ali nisam kopirao niti jedan njihov dio, osim citata za koje sam naveo autora i izvor te ih jasno označio znakovima navodnika. U slučaju da se u bilo kojem trenutku dokaže suprotno, spreman sam snositi sve posljedice uključivo i poništenje javne isprave stečene dijelom i na temelju ovoga rada.

Potvrđujem da je elektronička verzija rada identična onoj tiskanoj te da je to verzija rada koju je odobrio mentor.

Datum

Potpis studenta

7. POPIS LITERATURE

7.1. KNJIGE

1. Maletić, I. (2016.) EU projekti – od ideje do realizacije, Zagreb, TIM4PIN d.o.o.
2. Maletić, I., Kosor K., Japunčić, T., Žagar, D. i Čakanić, T. (2020.) Vodič kroz programe i fondove EU-a 2021.-2027.: Mogućnosti financiranja projekata u Hrvatskoj, Zagreb, TIM4PIN d.o.o.
3. Tufekčić, M. i Tufekčić, Ž. (2013.) EU politike i fondovi 2014.-2020., Zagreb, Plavi partner d.o.o.
4. Vela, A. (2015.) Menadžment ESI fondova – Priručnik o pripremi i provedbi projekata financiranih iz ESI fondova u finacijskoj perspektivi 2014.-2020., Zagreb, Školska knjiga

7.2. INTERNETSKI IZVORI

1. Avelant d.o.o., IRPEU, (n.d.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/kohezijski-fond-2/> (30.08.2022.)
2. Avelant d.o.o., „Institut za razvoj poduzetništva i EU projekte – IRPEU, EU-PROJEKTI.INFO, (n.d.)o nama, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/o-nama/>(10.07.2022.)
3. Avelant d.o.o., „Institut za razvoj poduzetništva i EU projekte – IRPEU, EU-PROJEKTI.INFO, (n.d.), *Europski socijalni fond plus*, preuzeto s <https://www.eu-projekti.info/fond/europski-socijalni-fond-plus/> (17.07.2022.)
4. Europska komisija, Eur-lex, (2013), *Uredba (EU) br. 1300/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1084/2006*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1300/oj> (22.07.2022.)
5. Europska komisija, (2015.) *EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2020., Službeni tekstovi i komentari*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/blue_book/blueguide_hr.pdf (20.07.2022)
6. Europska komisija, (n.d.), *Fond za pravednu tranziciju*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/jtf/ (17.07.2022.)
7. Europska komisija, (n.d.), *Kohezijski fond*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/cohesion-fund/ (20.07.2022.)

8. Europska komisija, (n.d.), *Platforma za pravednu tranziciju*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/jtf/just-transition-platform/(17.07.2022.)
9. Europski parlament, Kolodziejski M.,(2022.), *Kohezijski fond*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/96/kohezijski-fond> (30.08.2022.)
10. E-savjetovanja (2022.), *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, preuzeto s <https://esavjetovanja.gov.hr/Econ/MainScreen?EntityId=20696> (31.08.2022.)
11. Europski strukturni i investicijski fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)
12. ESI fondovi, (2022.) *Operativni program konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*, str. 100 <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (31.08.2022.)
13. Europski strukturni i investicijski fondovi, (2022.), *Sporazum o partnerstvu*, preuzeto s https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2022/07/Sporazum-o-partnerstvu_sfc.pdf (31.08.2022.)
14. Europska komisija (2020.), *Nova kohezijska politika EU-a (2021. – 2027.)*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/videos/new-eu-cohesion-policy-2021-2027 (06.07.2022.)
15. Europska komisija (2021.), *Kohezijska politika 2021. -2027. - Sažetak proračuna*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2021/12/12-01-2021-cohesion-policy-2021-2027-budget-in-brief
16. Europska komisija (n.d.), *Kako kohezijska politika pridonosi ostvarenju ciljeva rasta i otvaranja radnih mjesta EU-a?*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/faq/ (05.07.2022.)
17. Europska komisija (n.d.), *Kohezijska politika, pojmovnik*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/c/cohesion-policy (05.07.2022.)
18. Europska komisija (n.d.), *Što je kohezijska politika?*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/faq/#1 (05.07.2022.)
19. Europska komisija, (2019.), *Održiva Europa do 2030.*, preuzeto s https://ec.europa.eu/info/publications/reflection-paper-towards-sustainable-europe-2030_hr (30.08.2022.)
20. Europska komisija, (n.d.) *Europski fond za regionalni razvoj*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/ (10.07.2022.)
21. Europska komisija, (n.d.), *Europski strukturni i investicijski fondovi*, preuzeto s https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/funding-opportunities/funding-programmes/overview-funding-programmes/european-structural-and-investment-funds_hr

22. Europska komisija, (n.d.), *Pojmovnik, Europski fond za regionalni razvoj*, preuzeto s https://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/what/glossary/e/european-regional-development-fund (05.07.2022.)
23. Europska unija, (2016.), Eur-lex, *Ugovora o funkcioniranju Europske unije*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=celex:12016ME/TXT> (05.07.2022.)
24. Europska unija, Eur-Lex (2021), *Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu*, preuzeto s <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32021R1058>
25. Europski palament, (n.d.) *Jedinstveni europski akt*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/hr/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/single-european-act> (05.07.2022.)
26. Europski parlament, (2022.), *Mišljenje Odbora za regionalni razvoj*, preuzeto s https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/REGI-AD-703013_HR.pdf (31.08.2022.)
27. Europski parlament, Kołodziejski M.,(2022.), *Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija*, preuzeto s <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/93/ekonomska-socijalna-i-teritorijalna-kohezija> (05.07.2022.)
28. Europski strukturni i investicijski fondovi, (n.d.), *Mogućnosti financiranja iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020., str. 3*, preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2017/06/Bro%C5%A1lura-Mogu%C4%87nosti-financiranja-iz-OPKK.pdf> (22.07.2022.)
29. Grad Zagreb, (2020.), *Europska komisija odobrila izmjenu Operativnog programa konkurentnost i kohezija*, preuzeto s <https://www.zagreb.hr/en/europska-komisija-odobrila-izmjenu-operativnog-pro/166290> (30.08.2022)
30. Hrvatska gospodarska komora (2014.), *Vodič kroz strateški okvir i pregled mogućnosti financiranja*, preuzeto s
31. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije (n.d.), *EU fondovi 2021.-2027.*, preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/eu-fondovi-2021-2027/4851> (05.07.2022.)
32. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (n.d.), *Izrada programskih dokumenata*, preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/istaknute-teme/eu-fondovi-2021-2027/operativni-programi-republike-hrvatske-2021-2027/4854> (30.08.2022.)
33. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, (2022.), *Europska komisija usvojila Sporazum o partnerstvu...*, preuzeto s <https://razvoj.gov.hr/vijesti/europska-komisija-usvojila-sporazum-o-partnerstvu-i-prihvatila-hrvatsku-strategiju-ulaganja-9-milijardi-eura-u-novom-financijskom-razdoblju-2021-2027/5023> (31.08.2022.)
34. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Nacionalni koordinacijski odbor za Europske strukturne i investicijske fondove i instrumente Europske unije u Republici Hrvatskoj, (2020.), *Odluka*, preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp->

<content/uploads/2021/09/Odluka-o-uspostavi-radnih-skupina-za-izradu-programskih-dokumenata.pdf> (31.08.2022.)

35. Nacionalni portal energetske učinkovitosti, (n.d.), *Strateški ciljevi energetske učinkovitosti*, preuzeto s <https://www.enu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/> (30.08.2022.)
36. Narodne novine, (2021.), *Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine*, preuzeto s <https://hrvatska2030.hr/> (30.08.2022.)
37. Narodne novine, (2020.), *Odluka o izmjenama odluke o osnivanju nacionalnog koordinacijskog odbora za Europske strukturne i investicijske fondove i instrumente europske unije u Republici Hrvatskoj*, preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_09_101_1903.html (31.08.2022.)
38. Narodne novine,(2022.), *Uredba o tijelima u sustavu upravljanja i kontrole za provedbu programa iz područja konkurentnosti i kohezije za financijsko razdoblje 2021. – 2027.*, NN 96/2022, preuzeto s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2022_08_96_1426.html (31.08.2022.)
39. Vlada Republike Hrvatske (2014.) *Brošura Europa 2020.*, preuzeto s [https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije//Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20\(EK%202014\).pdf](https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//00%20Foto%20mobitel/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije//Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20(EK%202014).pdf)
40. Vlada Republike Hrvatske, (2020.), *Odluka o operativnim programima vezanim za kohezijsku politiku za financijsko razdoblje Europske unije 2021.-2027. u Republici Hrvatskoj i tijelima zaduženima za njihovu pripremu*,preuzeto s <https://strukturnifondovi.hr/wp-content/uploads/2021/12/2021602.pdf> (31.08.2022.)
41. Vlada Republike Hrvatske, (n.d.),*Europa 2020*, preuzeto s <https://vlada.gov.hr/europa-2020/19454> (22.07.2022.)

8. POPIS SLIKA I TABLICA

8.1. POPIS SLIKA

Slika 1 Ciljevi Kohezijske politike 2014. - 2020.	8
Slika 2 Alokacija sredstava OPKK 2014. - 2020.	10
Slika 3 Iskoristivost ESI fondova 2014. - 2020. za RH	22
Slika 4 Ilustrativni sveobuhvatni okvir za izradu programskih dokumenata	26
Slika 5 Programi kohezijske politike 2021. - 2027. u Republici Hrvatskoj	27
Slika 6 Prioriteti Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027.	29

8.2. POPIS TABLICA

Tablica 1 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. - 2027.: Promicanje pristupa vodi i održivog upravljanja vodama.....	31
Tablica 2 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. - 2027.: Promicanje prelaska na kružno i resorno učinkovito gospodarstvo	34
Tablica 3 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. - 2027.: Promicanje održive multimodalne gradske mobilnosti kao dijela prelaska na gospodarstvo s nultom neto stopom emisija ugljika	35
Tablica 4 Financijski prikaz aktivnosti unutar specifičnog cilja iz OPKK 2021. - 2027.: Razvoj pametne, sigurne, održive, intermodalne mreže TEN-T otporne na klimatske promjene	36

OSOBNE INFORMACIJE

Željka Benčić

 Naselje Borovčaki 21, Zabok, 49210, Hrvatska

 +385 13712714 +385 992685152

zeljka.bencic@mpgi.hr

Spol ženski | Datum rođenja 06/08/1977 | Državljanstvo hrvatsko

ZVANJE

Upravna referentica

RADNO ISKUSTVO

11.02.2019. - TRENUTAČNO

Stručna referentica

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

obavljanje administrativnih poslova iz djelokruga rada Uprave za nadzor, žalbe, razvoj informacijskog sustava i digitalizaciju

sudjelovanje u poslovima izrade i praćenja plana i programa rada, izvješća o ostvarivanju plana i programa rada

poslovi pribavljanja i izrade dokumentacije i materijala za potrebe Uprave

obavljanje poslova u svezi sa prijemom stranaka, telefonskim i drugim porukama

vođenje evidencije pošte i njena raspodjela

vođenje evidencije svih predmeta zaprimljenih u Upravi i briga o potpisivanju, otpremi i arhiviranju predmeta kroz program e GOP

vođenje evidencije prisutnosti na radu kroz program Codeks i usklađuje ju s podacima odgovarajuće računovodstvene jedinice

obavljanje administrativnih poslova EU projekta ISPU i njegovi moduli

obavljanje poslova zamjenika koordinatora promidžbe i vidljivosti aktivnosti iz NPOO

04.08.2015. – 10.02.2019.

Stručna referentica

Agencija za ozakonjenje nezakonito izgrađenih zgrada

Poslovi iz djelokruga rada Agencije; urudžbiranje predmeta, klasificiranje dopuna predmeta, priprema i povrat predmeta u jedinice

lokalne samouprave. Kompletiranje predmeta, otprema rješenja s pripadajućom dokumentacijom strankama i obavljanje drugih poslova u skladu sa propisima o uredskom poslovanju iz djelokruga rada Agencije

02.01.2010. – 03.08.2015.

Trgovačka putnica

Dupin d.o.o. Zagreb

Prodaja i distribucija prehrambenih i neprehrambenih proizvoda

unapređenje prodaje na prodajnim mjestima kupaca

prezentiranje i prodaja novih proizvoda

redovita komunikacija i korespondencija sa kupcima

realizaciju zadanih planova i dnevno izvještavanje uprave o aktivnostima i realizaciji zadanih planova

01.04.2000. – 31.12.2014.

Poslovtkinja

Konzum d.d. Zagreb

naručivanje robe iz skladišta i izravno od dobavljača

kontrola izloženosti asortimana

kontrola zaliha i obrtaja robe

priprema i provedba akcija
 organizacija rada djelatnika u prodavaonici
 kontrola blagajne i polaganje dnevnog utrška
 izrada poslovne dokumentacije u prodavaonici
 priprema prodavaonice za inventuru i provođenje inventure
 odgovornost upravi za rad djelatnika i materijalnu imovinu

01.09.2016. – 14.06.2017.

Upravna referentica

Pučko otvoreno učilište Petar Zrinski

01.03.2011. – 01.07.2011.

Poslovotkinja

Pučko otvoreno učilište Zabok

01.09.1992. – 15.06.1995.

Prodavačica

Srednja škola Zabok

OSOBNJE VJEŠTINE

točnost, analitički pristup, kreativnost, racionalnost

Materinski jezik

Hrvatski jezik

Ostali jezici

Engleski jezik

Njemački jezik

	RAZUMIJEVANJE		GOVOR		PISANJE
	Slušanje	Čitanje	Govorna interakcija	Govorna produkcija	
Engleski jezik	B1	B1	A2	A2	B1
Njemački jezik	B1	B1	A2	A2	B1

Komunikacijske vještine

Poslovni način komuniciranja stečen radom u prodaji te na trenutnom radnom mjestu

Organizacijske / rukovoditeljske vještine

Organizacijske vještine stečene na radnom mjestu poslovotkinje u smislu upravljanja poslovnim procesom, resursima i ljudima

Poslovne vještine

Organizacija rada i radnih procesa u skladu s obvezama cijelog tima

Računalne vještine

Svakodnevno korištenje MS Office alata

Ostale vještine

Igrač crossmintona s međunarodnom licencom: 13. mjesto na međunarodnoj ljestvici - pojedinačno, 3. mjesto na Svjetskom prvenstvu – ženski parovi
Trener crossmintona – C licenca međunarodne organizacije ICO

Vozačka dozvola

B kategorija